

KL's Børn & Unge Topmøde 2023

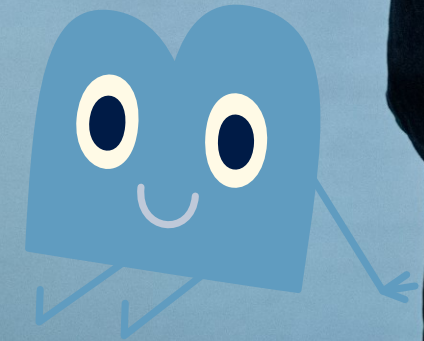
Temamøde 9:
Mangfoldige
børne- og
ungefællesskaber i
SFO- og klubtilbud

Vært: Thomas Medom,
medlem af KL's Børne- og
Undervisningsudvalg og
Rådmand for Børn & Unge,
Aarhus Kommune

Agenda

- 13.30 Velkommen v. Thomas Medom
- 13.35 Oplæg v. Nils Falk Hansen, phd. studerende , DPU
- 14.00 Dialog mellem Johan Jensen og Thomas Medom
- Spørgsmål fra salen
- 14.15 Tak for nu

Mangfoldige børne- og ungefællesskaber i SFO- og klubtilbud

Fortidens styrker og fremtidens muligheder

Skrammellegepladsen – et af reformpædagogikkens eventyrlandskaber

- 15.august 1943 åbner verdens første Skrammellegeplads i Emdrup
- Bemandet af den legendariske John "Jonas" Bertelsen (1917 – 1978) på det tidspunkt Danmarks eneste mandlige pædagog!

Velkommen til mulighedernes land!

”Da jeg drejede nøglen om i låsen, smækkede porten op med et brag på grund af presset fra de omkring hundrede børn, som ønskede at tage græsmarken og alle dens herligheder i besiddelse – der var tryk på fra starten, og det beskedne antal mursten, brædder og skrammel forsvandt som dug for solen og blev i løbet af nogle få timer omsat til huler og hytter. Lyden af hammerslag, skærende save, rumlende trillebøre og skingre barnestemmer forenedes til en symfoni, hvor solisterne afløste hinanden som dominanter i spillet på baggrund af det samlede orkestres intense musiceren. Rygterne om at mulighedernes land var åbnet gik som en løbeild over hele kvarteret, og i løbet af den første dag kunne jeg notere et besøg på små tusinde børn”.

(John Bertelsen)

De skabende fællesskabers værdi i et senmorderne børne- og ungdomsliv?

Når fritidsklubben åbner dørene til et værksted fuld af sammende symaskiner og tekstiler i alle regnbuens farver eller inviterer en flok eventyrlystne orker og elverkrigere på opdagelsesrejser i et magisk rollespilsunivers, er der meget mere på spil end hygge og rekreative aktiviteter.

(Falk Hansen, 2021)

Decentrering som fritidspædagogisk mulighedsrum - stolte traditioner med ny enorm aktualitet

- *Det er i sine invitationer til selvoverskridende fordybelse og forpligtende møder med de andre, at fritidspædagogikken har noget helt særligt at tilbyde børn og unge.*

(Falk Hansen, 2023)

Gangsta's eller bolchekogere?

Ahmed og Dennis cirkler omkring et af de store fællesborde, hvor en voksen er i gang med at lave bolcher sammen med en større flok ivrige børn. Midt mellem virvaret af farvestrålende bolchemasse, væltede decilitermål, permynte olie og skyer af samiak pulver arbejdes der intensivt med det fælles projekt. Den voksne spørger flere gange de to drenge om de vil være med, men selvom de kaster nysgerrige blikke efter aktiviteterneovre i bolchekogeriet og holder sig tæt i nærheden afviser Ahmed og Dennis kategorisk invitationen. De griner indforstået til hinanden. *"Ægte Gangtzas laver ikke bolcher"* Siger Dennis og kaster håndtegn. *"Det kommer sgu an på, hvor meget heksepulver der kommer i"* insisterer pædagogen og kaster håndtegn tilbage. Drengene griner. Lidt efter får jeg øje på deres sorte kasketter inde mellem de andre børn. Ahmed har fundet frugtfarven, han arbejder i det lyse farvespektrum og koncentrerer sig, mens pædagogen viser ham blandingsforholdet til kirsebærbolcher. Dennis står ved siden af. Hans bolcher er knaldsorte og han kalder dem "Ghetto Pimps".

Fritidspædagogik som decentreringskunst?

- *Nutidens individer synes at være knyttet meget stærkt til deres egne verdener. Det kan vise sig at blive et problem for de unge. For selvdannelse skal ikke fikseres på eller i den egne verden. At kunne se bort fra sig selv er en vigtig evne.*

(Ziehe, 2004)

Selvreferencens blindgyder – det er ikke altid vejen til lykken at mærke efter i sig selv!

- *I skole- og uddannelsessystemet går den ”**hårde pædagogik**” i form af konkurrencelogikker, karaktersystemer, uddannelsesparathedsvurderinger, og lignende evalueringsteknologier hånd i hånd med den ”**bløde pædagogik**” i form af kompensatoriske tiltag såsom mentorforløb, uddannelsesvejledningssamtaler og skolepsykologiske indsatser mv.*

(Falk Hansen, in press)

Ord om fritidspædagogikkens "ordløse magi"

Midt i det hvide vinterlandskab under den flammende røde eftermiddagshimmel får jeg øje på bålpladsen længst nede bagerst på fritidsklubbens naturgrund. Da jeg kommer tættere på kan jeg skimte en lille flok skikkelser, der sidder tæt sammen på træstammer rundt om bålet. En stor gråskægget mand i en møgbeskidt blå flyverdragt raver op over gruppen af børn i forskellige aldre. Han er i gang med at fordele nogle tykke kartoffelskiver udover en kæmpe bradepande. Et par af de større drenge strør salt udover kartoflerne efterhånden som de lander i bradepanden. "Er det nok nu Jørgen?" spørger en af dem. Jørgen trækker på skuldrene. "Hvad tænker du selv, Valdemar?". Drengen tøver lidt. Så smider han en ordentlig håndfuld salt mere på kartoflerne. Omkring dem afbrydes den dæmpede småsnak indimellem af højlydte grin, mens børnene snitter snobrødspinde og hjælper til med at skrælle kartofler. Et par af børnene sidder helt stille og kigger ind i flammerne i eftertænksom tavshed. Den gråskæggede kæmpe lægger hånden på skulderen af en pige. "Gider du flække noget mere brænde Mille?". Han rækker pigen en økse og peger over på huggeblokken. Øksen ser både ud til at være tung og skarp. Men jeg kan se, at det ikke er første gang Mille har prøvet tjansen som brændekløver.

Fritidspædagogisk musikalitet – en intentionel og improvisatorisk kunststart

- Kreativ inspirator og igangsætter
- Nysgerrig sparringspartner
- Praktisk håndværker
- Organisatorisk proces-facilitator
- Behændig konfliktmægler
- Social brobygger i nye børne- og ungefællesskaber

(Nils Falk Hansen)

Fritidspædagogen som social brobygger i legens fællesskaber

Feltnoter fra observation af Samsons SFO

Samson kaster en pude efter Sofie ovre i hyggebogen og griner. Sanne (voksen) beder Samson om at stoppe. Samson løber ud i garderoben, han kommer til at vælte et magnettårn på vejen. De to børn, der bygger bliver vrede og skælder ham ud. Samson råber at de er dumme. Sanne beder de to andre børn dæmpe sig og tale med små stemmer. Hun skælder Samson ud og siger at han skal stoppe med at ødelægge de andres lege. Samson løber videre ud i garderoben. Sanne følger ham derud og siger at han skal slappe af og finde noget at lege med eller gå udenfor på legepladsen. Samson sætter sig ned og piller ved nogle madkasser der er efterladt i garderoben. En anden dreng kommer forbi. Samson og drengen begynder at kæmpe. De løber ind i fællesrummet efter hinanden mens de griner. Sanne råber oppe fra bordet at drengene skal stoppe.

Fra uønsket fredsforstyrrer til modig røgdykker

Samson løber rundt om legehuset og banker løs på det med en skovl. Inde i legehuset råber tre andre børn at han skal stoppe. Samson råber at han er politi og bestemmer over de andre børn. Susanne pædagog kommer til. Hun har en yngre dreng Hjalte i hånden. De har brug for en stærk brandbekæmper forklarer Susanne. Hun sætter sig ned foran Samson der skal til at løbe væk. "Vi skal ned at slukke en ildebrand nede ved klatrestativet". Hun peger på sit eget hoved og på Hjaltes hvor en sort plastic brandhjelm balancerer. "først skal vi over at hente vand og brandslanger men de er alt for tunge. "Jeg er meget stærk" siger Samson. Det synes Susanne er utrolig heldigt for så kan Samson jo bære brandslangerne. Men hvem skal køre brandbilen?" spørger Samson nu interesseret. Det gør Hjalte, forklarer Susanne. Men de har faktisk også brug for en røgdykker". Da Samson får forklaret hvad en røgdykker er vil han gerne have rollen. "Kom Hjalte du kører, Susanne slukker ilden og jeg redder alle sammen" råber Samson. Så gasser Hjalte op og drengene kører afsted mens Susanne løber ved siden af og laver sirenellyde. Flere børn kommer til. Mange vil gerne være med og vide hvad der foregår. "Vi er brandbekæmperne råber Samson, og jeg er røgdykker". Susanne henter vand mens en større flok børn hjælper med at slukke ilden. Der opstår en mindre konflikt da Susanne har hentet en stor spand vand. Samson vil ikke have at de andre børn tager vandet, det er kun ham og Hjalte, der er rigtige brandfolk. Susanne foreslår at røgdykkeren kravler ind i huset for at se om der er nogen der skal reddes. Samson træder modigt frem og kommer lidt efter til syne i toppen af klatrestativet. Han viser ivrigt de andre børn hvor de skal pøse vand på for at slukke ilden. "Hov der er gået ild i et andet hus" råber han pludseligt oppe fra sin udkigspost. Susanne sætter sirenen i gang og alle brandfolkene løber afsted mod den nye ildebrand. "Vent Hjalte" råber Samson. "Røgdykkeren skal med, vi kører begge to sammen." Hjalte holder motoren klar til røgdykkeren er på plads. Så går det over stok og sten efter de andre.

Et manifest for decentreringspædagogikken

”Det kan godt være at man har travlt med at suge maven ind og se tjekket ud når man er ved at indøve en dansekoreografi sammen med alle de andre 6-klasse piger foran spejlet i dansesalen. Men vi oplever også at man pludselig kan glemme sig selv og være tilstede i et eller andet form for kreativt glædesfyldt nærvær sammen, nu og her. Det er det fælles nærvær vi forsøger at skabe sammen med børnene og de unge, uanset om vi danser, synger, bager, spiller rollespil eller hvad vi nu laver”

(Udtalelse fra fritidsklubpædagog, 2019)

Mangfoldige børne- og ungefællesskaber i SFO- og klubtilbud

/En dialog mellem Johan Jensen og
Thomas Medom

